

Republikens, politiska, finansiella och litterariska decentraliserade intressen.

Nedalzija un Santoris Vespačā, Julianes eelā Nr. 40.

Aboneschanas mäss; ar pœsuhtischanu par 1 meh
1 Is. 60 fant. (80 r.), bei pœjuhtischanas 1 Is. 30 fant.
(85 r.), usj öhrsemem — 2 Is. 80 fant. (140 r.)

Tahranis Nr. 179

Septitais qadə

Rominterna no seeðstigð roka.

Niisween wairak sahk nootkaitprotees, ta pu-
tšhu Igaunija organisejuši un wadijuši Maška-
was komunististla Internazionale, t. s. komin-
terns. Ta uopratinot apzeeliatos putšhistus
peerahdijees, ta sazelšhanas organisatori fle-
peni eeradushees no pad. Kreewijas. Robe-
šhu tee pahrnahkušhi 3—4 wihtu leelās gru-
vās un pee Aluwere stazijas (netahlu no Nar-
was) eesehdušhees prethju wilzeenā, ar kuru
eebrautkušhi Tallinā. Dašhas deenas pirms
putšha no Veningradas Tallinā eebrauza ari
pažihjanee igaunu komunissi Aluwelts un
Raästas, luri wadija sazelšhanos. Pahrnah-
jezi no padomijas apmetas Tallinā pee weste-
jeem komunisteem.

Dumpja ihzelšanās deenu tureja leelā
īlepenibā, pat iazelsīhanās dažīneleem ja
nebija ūnāma. Tālai stundu pirms putša pa-
grīhdē noturētās sapulzēs posmoja ušbrukuma
lahrtību un išsneedīja instrūzijas, lahdas ee-
stahdes eenemī pirmā lahtā u. t. t. Viņus
dumpineekus īadalīja 10—15 vienību leelās
grupās. Veelaku treezeenu nodalu, kaitā 50
zīlweli, nolehīma nosuhtīt uš karafiolu Tondi-
jā, kur atradās arī Igaunijas augsto eero-
tīhu noliktawa. Par nodalu waditajeem ee-
zehla no Kreevijas eeraduschos komišaros,
kuri Veningradā pabeiguschi komunistu parti-
jas agitatoru skolu.

Ari „Jaun. Sinu“ korespondents no Tallinas sino, la fratishhanās un apzeetinahanaā eeguhete materiali slaidri peerahda, la muhja „draudsigā“ laiminwalits peedalijusees brunoata sazelshanaā. Kā jau sinots, pee karastolas nogalinats weetejās freewu suhtneezibas turjers. Bes tam Baltijas dsehszelu stazijaā tahds azuleezineels dīrdejis, la dumpineeku wadonis freewu walodā teizis saweem bee-

K u l d i g â un aplahrtne, weetejo arodu bee-
dribu aprindâs, pee lam, pateizolees weetejâs
politiskâs apfardsibas rihibai, apzeetinati 16
jho beedribu lozekli. Ultragtee dokumenti un
materiali leezina, la wîsas minetas arodn. or-
ganisazijsas bijuschas zeechos salaros ar
Mastawu. Kahds no apzeetinateem atsinees, ka
weens pats issahris wairak tâ 70 jarkunos faro-
gus, laikâ sahlot no 1923. g. Ismekleishana un
aresti turpinas un ir paredzams, ka buhs eejpeh-
jams likwidet wîsas swarigalâs pagrîshdes schuh-
nings Lejas-Kursemê.

brunofschandas.

LTA. Warſchawâ, 3. dez. Seima debatēs par Polijas budžetu valstā leelu runu tureja apšārdsibas ministrs Sikorskis. Winsch kategoriski norādīja pahmetumus, itlā Polija esot militaristiska valsts. Sawadi, peemehram, kā Wahzijsa schoruden naturejuši manewrus ar trihs fahjneku diwisijsam un weenu kawalerijas diwisijsu, turpretim Polija tikai ar weenu fahjneku diwisijsu un weenu kawalerijas brigadi. Padomju Kreewijai paschlait ir 62 diwisijsas un 100 aeroplānu eftadres, bet tam 15 jaunformējamas fahjneku diwisijsas un leela kawalerijas masa. Padomju waldiba veļdejā laikā eepirkusi ahrsemēs waļak kā tuhlsototu lidmašīnu motoru un tik pat daudz gatawu aeroplānu. Potu armija, ußwehra ministrs, weenigi sārgā meeru. Tai naw zitu mehrķu, kā sārgat sawas valsts robesħas un to lihgumu neaisskaramibū, kas līkti Polijas neatkarības pamatos. Wisi apgalwojumi, itlā polu apšārdsibas ministrija organisejot ar bijuscho Augščīlesījas insurgentu sāweenibas widutajibū bandas, lai sāgatawotu fazelschaņos Augščīlesījas wahzu daļā, runā pretim natečībai.

Anglu komunista ne- fouňha

LTA. Berlinē, 3. dez. „Vorwärts“
sino no Londonas, ka strahdneeku partijas ap-
rindās leelu fāschutumu fāzehluſe Kreewiju
apzeemojuſchās Anglijas arodbeedribu delega-
cijas preefschjehdetaja iſtureſchanās Maſkawā,
kur wiſch břihdinajis Igaunijas ūhntni no
komunistu teesaschanas Igaunijā. Wiſch pat
draudejis ūhntnim, ka angļu strahdneeziba pee-
prassjehot ūkaru pahtrrautſhanu starp Angliju
un Igauniju, ja komunistu apzeetinaſchana
Igaunijā patiklīst.

dreem: „Aiseeshu us padomju suhtneezibn un apprasjchos, lo lai dara ar apzeetin teem wirsneekeem“. Utgreeschotees no suhtneezibas, winsh dewis rihlojumu nelawejoshi iisgehrbi wirsneekus un noschaut winus. Wairati ee wainotee dumpineeli atraduschi patweh amu Kreewijas suhtneezibā, kur usturas ar, wehl tagad. Dala dumpineelu Janehmuji eer ihchus no Kreewijas transitpretschu noliskawam Tallinā. Leningrādā jau eepreelsch bijis sinc ms, kad Igaunijā notils brunota Hazelshana.

Pehz lihdsschinejam sinam, no Kreewijsas
Igaunija pawisam eeraduschees 100 treezeenu
nodaaiu daliwnecli.

Leningrados aprīkši pēdējā laikā konzen
tretas Budženija kawalerijas dalas, luras,
azimredzot, bij nodomats pirmā lahtā suhīt
polihēc purīshīkem.

Ké wisi schce materiali rahda, tad naw
schaubu, ta putshu organisejusi kominterna
noseedfigà rola, lai panahstu padomju eekahr-
tas nodibinaßhanu Igaunijâ. Scheem noko-
neem tagad energissli pahrwilcta strihpä.

Igaunijas armijas virspawehlneela fhtabs
ofiziali sino, la wišā walsti walda meers un
wispilnigakā tahrtiba. Kara teesfai nodotas
wehl 17 persons. No tām 7 noteefatas us nah-
wi un, spreedums jau išpildits. Bahrejo lee-
tās išmellešhana wehl turpinas.

Rewelē wasda meerīgs pazilats gara itah-wollis. Armijas wirspawehlneela rihzibā nodoti seedojumi no privatām organizācijām un personām par labut to karawihru gimenem, kas kritusī 1. dezembrī, no tabak. fabr. „Lafserme“, „Astorija“, „Hawanna“, Ney un Ko., „Tabat“, Steinberg un Komp. 500,000 marlu, no trim personām anonimi 25,000, 10.000 un 30.000 mrl.

Amerikas ahrpolitikas

LTA. Washingtonā, 3. dez. (Reuters). Gadsfahrtejā sinojumā kongressam presidents Kulidschs usswehris, ka Saweenotās Valstis joprojam attureschotees no eestahscha-nās Tautu Saweenibā, bet nems tomehr vali-bu pastahwigā starptautiskā schķihrejteesā. Tahtak presidents pasinoja, ka atbalstīs Dewsa projekta isweschanu Eiropas atjaunoshanas labā, bet noraidīs kara paradu strihpochanu. Saweenotās Valstis pee pirmās isdewibas greestschotees pee zitām walstīm ar usatizinaju-mu peedalitees starptautiskā atbrunošanas konferenžē.

Laifrafstu apfats.

Vatees, lam tas bij wajadigs?

Raftot par pehdejeem notikumeem Igau-nijâ J. Dr. „Strahdn. Awises“ wakardeenas numurâ issauzas — kam tas bij wajadsigs?, — un naht pee slehdseena, ka nedf Maskawai, nedf igauuu strahdneezibai putschs naw bijis wajadsigs (!).

„Bet ir eespehjams wehl kas zits. Ir ee-
spehjams, ia notikusi leela stila pro wola-
zi ja“, — raksta J. Dr.

Tas buhlu apmehram ta, ka paschi igauni
nehmuschi un weens otru apschahwuschi, waj
nu no gera laika, waj ka J. Dr. doma, „La i
ar weenu siteenu nobeigtu ne-
meen komunistus het ori nahra-

Pehz tam, sad pehd. sinas pahral gaijchi un nepahrprotami peerahdijuschas, ka putscha falne mellejama pahri freewu robe schai, ka Massawas wadoschais pirlsts la sarfans pawedeens wellas zauri wisai schai awanturai, pehz tam schahda isrunaschanas nosauzama par neahbildigu ahloschanos un pats rasstaja par „politifku nelehgu...“ Te nu gan ir weetä jautat — lam tas bij waja dsigs? Kam tas bij wajadsigs, pataik

Egiptes notikumi

Beidsamās veenās wiſas pasaules statī wehrsti uſ ſeno faraonu ſemi, wehrojot notikumus pee Nilaſ krafteem. Schee notikumi, anglu — egipteeschu konflikts, ſakarā ar Egiptes ſirdara (wirſpawehlneela) generala, Li-Steļa, nogalinajchanu, jau palikuſhi tik no-peetni, ka draud iſſaukt leelokus ſareschgiſumus jau ſawiſnotā muſulmaņu paſaule. Zehlo-nis tagadejam anglu — egipteeschu konflikta meklejams nejenā pagahtnē. Wiſeem wehl buhs atmina bij. Egiptes ministru preſidenta Saglusa paſcha miſija Londonā ſchi gada rudenī dehī Egiptes — Sudanas atteezibū no lahtoſchanas, t. i. abu walſtu apweenofchanas. Anglijas nepeekrita Saglusa paſcha prafibam un pehde-jam atgrieſhotees no Londonas, Egiptes un Sudanā ſazehlās manams ſawiſnojums. Jo roſigaka paſika egipteeschu nazionaliſtu propa-ganda pret Angliju un ari pats Sagluls pa-ſcha iſteizces, ka Deewa lihdjefhot egipteeschu tautai ſasneegt ſprausto mehrti — piſnigu neatkaribū. Schai pretanglu agitazijs, ka redſams, bijuſhas behdigas ſekas. Kajrā tika nogalinats Egiptes armijas ſirdars un Sudanaſ generalgubernatoris Li-Steļs, kas ari iſſauža pehdejos ſareschgiſumus. Anglijas kon-ſerwatiwo waldiba ſirdara noſlepkawoſchanas aktu uſſkatija ka ſawa preſtiſha aiffahrſchanu un zaur ſawu wirſkomifaru Egipte, lordu Allenbiju, eesneedſa Egiptes waldibai ulti-matumu, kurā peepraſtja: 1) gandariju mu-par ſirdara noſlepkawoſchanu, ſwinigi atmai-nojotees, noſodot wainigos un iſmaksajot pu-mili. mahrižinu ſterlinu atlihdſibas, 2) no Sudanas jaismahz wiſs egipteeschu karafpehfs un 3) ahrſemneelu intereschu aiffargachana! Egiptes adminiſtrazijsa jaſaleet anglu juridi-ſteem un finansueleem padomnekeem. Egiptes waldiba 2 pehdejos punktu atteizās iſ-pildit un Saglusa paſcha kabjnets demiſioneja. Anglijas ſtingrā uſſtahſchanas iſſauza Egipte milſigu uſbudinajumu un lajkrafti aſt uſbruka Anglijai, ſewiſhki Sudanas jautajumu. Wiſas leelakās pilſehtās Egipte un Sudanā, ſem egipteeschu agitatoru eespaida, teek farihlotas Anglijai naidigas demonſtrazijs, kuras iſ-wehſchās pat atklahtos nemeeros. Atbildes notā Egiptes waldibai lords Allenbijs paſi-noja, ka neatkarigi no Egiptes waldibas do-rihkojumu iſſuhtit no Sudanas Egiptes karafpehku, kas ari teek iſpildits. Kā atbildi uſ egipteeschu demonſtrazijs, Anglija paſtipri-natā kahrtā ſawelk Egipte karafpehku ar tech-niſleem kaujas lihdjelkem un konzentre floti Egiptes oſtas. Egiptes waldiba peepraſtjiſt Tautu ſaweenibas ſtarpneezibu konflikta lit-wideschanai un wiſu walſtu parlamenteem peefuhitiſi protestus pret anglu rižibū. Anglija, turpretim, noraidā Tautu ſaween ſtarpneezibu, jo Egipte naw Tautu ſaw. lozefiſis un Egiptes Sudanas jautajumu ta uſſkata par ſawu eefſhejo darifchanu. Lai gan wiſu ſem-ju leelakā preſes dala noſoda Anglijas iſture-ſchanos anglu-egipteeschu konflikta, pat Anglijas ſtrahdneelu partija uſſtahjas pret waldibas ſoleem un gatawo pehdejai interpelazijs, tomehr, eedſilinotees leetas apſtahklos redſam, ka Anglijas ſtingrā rižibā, ſtatotees no wal-ſtika redſes ſtahwoļla, ir pareiſa un dibinata. Ziſ leelā mehrā Anglijas intereses ſaiſtitas ar Egipti, redſam no ſekoſha ihſā atſlata uſ Anglijas eespaida noſtipriņaschanas gaitu Ni-las krafteem.

Egiptes jautajums Anglijas koloniju poli-tiķa eenem redſamu weetu ap 80. gadeem, kad tahlredſigais Anglijas politiķis, lords Birkonſiſds, ſaprāsdams Suezas kanala mil-ſigo noſihmi, ſapehrk par waldibas naudu no bankrotejuſha Egiptes chediwa gandrihs wiſas Suezas kanala atzijas, tā eeguhdamſ pehdejo par Anglijas walſts ihpachumu. Lai nodro-ſchinatu kustibū pa Suezas kanalu, Anglija arweenu wairak intereſejas par Egipti, kura mehginaja nomest turku juhgu un raidija ſka-tus pehz paſiħdſibas uſ Anglijas un Fran-zijs pusi. No 1880.—1904. g. noteel Franzijs un Anglijas ſazenišba dehī Egiptes; ſchis laikmets wehſtūrē paſiħtams ſem noſaukuma „adatas duhreenu“ politikas laikmets. 1904. g. Franzijs atſakas no Egiptes un Anglija iſ-fludina ſawu protektoratu par to, kuriš pa-ſtahw lihdſ 1922. g., kad tas teek atzelts un Egipte ar dascheem eerobeschojumeem paleeet pat neatkarigu walſti. —

